

УДК 37 (477): 001.895

© Калюжна Т. Г., 2016

Калюжна Тетяна Григорівна

Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАПН України

ІННОВАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ УКРАЇНИ

Проаналізовано інноваційні процеси в розвиненому освітньому просторі України: модернізація змісту діяльності сучасного фахівця, система його підготовки. Визначено напрямки інноваційного розвитку освіти, уточнено функції сучасної освіти, від реалізації яких залежить вирішення практичних завдань модернізації освіти.

Ключові слова: інновації, розвиток, система освіти, модернізація, реалізація, особистість.

Проблеми аксіології і інноватики освіти являють собою актуальні комплекси, від вирішення яких залежить успіх розвитку системи освіти. Розвиток педагогічної діяльності сьогодні отримує новий потужний поштовх у зв'язку з впровадженням різного роду інновацій. Таким чином, нові умови розвитку вимагають модернізації як змісту діяльності сучасно фахівця, так і системи його підготовки, особливо в період входження України в загальноєвропейський освітній простір. Перше десятиліття нового століття зумовило зміну парадигми освіти, що призвело до затвердження пріоритету концепції «Освіта через усе життя» над концепцією «Освіта впродовж життя». В цілому, дана стратегія розвитку освіти зумовила необхідність модернізації традиційно усталених освітніх систем.

Модернізація вимагає від освітнього процесу виконання ряду вимог:

- подолання існуючих підходів у вихованні і навчанні, які вже не виправдовують себе;
- зміна ідеології та філософії освіти;
- перехід на інноваційну стратегію розвитку з урахуванням нового соціального замовлення та необхідності збереження своєї життєздатності і стійкості;
- глибока індивідуалізація освітнього процесу, здійснення додаткової (поглибленої) підготовки учнів з предметів різних профілів;
- впровадження сучасних освітніх технологій.

Як показує досвід, інноваційний розвиток школи може здійснюватися за двома напрямками. Перший напрямок включає запозичення існуючих зразків досягнень, проходження перспективних

і актуальних для нашого часу технологій і підходів. Але часто їх «революційне» впровадження в шкільну практику супроводжується ігноруванням традиційних педагогічних напрацювань. Другий напрямок реалізується еволюційним шляхом через відкриття і створення в педагогічній практиці, а потім і авторизоване використання технологій і освітніх концепцій, які мають принципове значення для поновлення освіти.

Інновації в освіті спираються на три основи, які визначають їх роль і сутність: а) освіту – системоутворюючий ресурс соціокультурної модернізації українського суспільства, соціально-економічного розвитку держави. Тому і інновації в освіті повинні бути спрямовані саме на вирішення завдання модернізації; б) інновації в освіті як ідеологія і інструмент побудови відкритого громадянського суспільства, в якому повинна діяти нова людина з новим світоглядом; в) інновації в освіті – не заради інновацій, а повинні бути спрямовані на людину, повинні вирішувати її проблеми і захищати інтереси людини, а тому інновації повинні містити в собі великий аксіологічний потенціал. Саме за таких умов стандарти виступають як соціальна конвенційна норма, суспільний договір між сім'єю, суспільством і державою. Як відомо, суспільство – це діюча макросистема, яка живе за своїми законами, окремо взята людина входить в цю макросистему частинкою і в той же час складно організованою системою, а освіта виступає як система і як єдиний інститут справжньої соціалізації особистості і між цими системами існує нерозривний зв'язок.

Врахування специфіки процесу, специфіки збалансованих взаємовідносин системи освіти з навколишнім середовищем може забезпечити досягнення стійкого рівня розвитку і прогресу науки, громадських відносин і самої людини з моменту її народження і в процесі становлення повноправної особистості. Розвиток інноваційної освіти як соціального інституту забезпечує і реалізує інтелектуальний потенціал народу як неминущу цінність сучасного світу протягом всієї історії його розвитку і накопичується, акумулюється як золотий фонд для підростаючих поколінь. У той же час сучасний період розвитку освіти не можна вважати простим рухом вперед. Інновації змінюють і парадигмальні засади освіти, і її зміст та форми. Організація педагогічної діяльності на аксіологічних засадах інновацій вимагає врахування ряду складових сучасного життя.

По-перше, перспективи створення правової держави базуються на вихованні громадянської активної позиції особистості, яка відповідально відноситься до виконання свого громадянського обов'язку, своїх професійних обов'язків і функцій. Щоб відносини держави до особистості були цивілізованими, від неї потрібні адекватні прояви: вона повинна поважати і дотримуватися законів

держави, загальноприйнятих норм відносин, правил, активно брати участь в процесі реалізації своїх прав і обов'язків, бути активною в виконанні різноманітних функцій, які призначені їй історичними перспективами, конкретними формами життєдіяльності.

По-друге, в педагогічній діяльності необхідно врахувати таку особливість як своєрідність кожної особистості, її багатство і неповторність, наявність у кожної особистості різноманітних здібностей і обдарувань. Завдання держави в тому, щоб створити відповідні умови для реалізації особистістю своїх здібностей, що, в кінцевому результаті, призведе до багатства суспільства в цілому.

По-третє, за своєю значимістю проблема розвитку сучасної освіти, цілеспрямованої і керованої, – з одного боку, і яка враховує потреби особистості і суспільства, – з іншого, виходить за рамки розвитку якихось окремих сторін держави, так як є однаково актуальною для всього суспільства, незалежно від ступеня його розвитку. Врахування специфіки процесу, специфіки збалансованих взаємовідносин системи освіти з навколишнім середовищем може забезпечити досягнення стійкого рівня розвитку і прогресу науки, громадських відносин і самої людини з моменту її народження і в процесі становлення повноправної особистості. У той же час сучасний період розвитку освіти не можна вважати простим рухом вперед. Інновації змінюють і парадигмальні засади освіти, її зміст, та форми. Це і поступова відмова від передачі підрастаючим поколінням перевірених «істин» і посилення самостійної культуротворчої функції освіти, це і відкритість освіти до інновацій, це і посилення її зв'язків з мінливим соціумом, зв'язків з планетарної, екологічною ситуацією.

По-четверте, як показує життя і педагогічна практика, виховання гуманіста, патріота-інтернаціоналіста, цивілізованої особистості можливо тільки на основі загальнолюдських цінностей, з урахуванням національної свідомості і надбання, поваги людей. Любов і шанобливе ставлення до рідного краю, сімейного вогнища, рідної мови, національної культури, національних звичаїв і традицій характеризують особистість як громадянина.

Вирішення цих практичних завдань вимагає реалізація інноваційних функцій сучасної освіти: освіта як інструмент забезпечення балансу цілей особистості, суспільства і держави; освіта як інструмент формування суспільної довіри, суспільної злагоди і громадянської консолідації; освіта як інструмент формування нової людини.

Література

1. Абульханова-Славская К. А. Диалектика человеческой деятельности / К. А. Абульханова-Славская. – М. : Наука, 1979. – 224 с.

Збірник наукових статей

2. Выготский Л. С. Педагогическая психология / Л. С. Выготский, ред. В. В. Давыдова. – М. : Педагогика, 1991. – 480 с.
3. Гальперин П. Я. Введение в психологию / П. Я. Гальперин. – М. : Изд-во МГУ, 1976. – 289 с.
4. Давыдов В. В. Теория развивающего обучения / В. В. Давыдов. – М. : ИНТОР, 1996 –544 с.
5. Слостенин В. А. Педагогика: инновационная деятельность / В. А. Слостенин, Л. С. Подымова. – М. : Магистр, 1997. – с. 123-130.

Татьяна Калужная. Инновационные процессы в образовательном процессе Украины.

Проанализировано инновационные процессы в развитом образовательном пространстве Украины: модернизация содержания деятельности современного специалиста, система его подготовки. Определены направления инновационного развития образования, уточнены функции современного образования, от реализации которых зависит решение практических задач образования.

Ключевые слова: инновации, развитие, система образования, модернизация, реализация, личность.

Tatiana Kaljuzhnaja. Innovative processes in the educational process in Ukraine.

The innovative processes in the developing educational Ukraine space are analyzed in the article: the modernization of the content of a modern specialist's activity, the system of his training. The author identifies the directions of the educational innovative development, defines more exactly the modern education's functions, from the realization of which the real-world problems' solving of the educational modernization depend.

Keywords: innovation, development, education system, modernization, implementation, personality.

Стаття надійшла до редакційної колегії 24.10.2016

УДК 101.1:37.013.73

© Камардаш Н. В., 2016

Камардаш Наталія Володимирівна

Балаклійська філія Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради

ІННОВАЦІЇ В ОСВІТІ: АНАЛІЗ ПРОБЛЕМИ В КОНТЕКСТІ ТЕОРІЇ СИМУЛЯКРІВ

Стаття присвячена проблемі якості освіти, відповідності її трансформацій очікуванням, вимогам та потребам сучасності; актуалізовано питання адекватності вітчизняної системи освіти